

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО
ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

УІТ

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«НАУКА ТА ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ
ЮРИСПРУДЕНЦІЇ»**

2 листопада 2015 року

УДК 340.12.001
ББК 67.0
П 78

Відповідальні за випуск:

О.О. Нанарова – член Секретаріату Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

П 78 Матеріали VI Всеукраїнської наукової конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції». – Х.: Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – Харків: 2015. – 239 с.

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції.

Адреса редакційної колегії: вул. Пушкінська, 77, к. 116, Харків, 61024, України.

УДК 340.12.001
ББК 67.0

**© Асоціація
випускників
Національного
юридичного
університету імені
Ярослава Мудрого**

*Ємельянчик Сергій Олександрович,
канд. юрид. наук, асистент кафедри
цивільного права №2 НЮУ ім. Ярослава
Мудрого*

ПРАВОВИЙ СТАТУС СПОЖИВАЧА (АБОНЕНТА) В ДОГОВОРІ ІНТЕРНЕТ-ПРОВАЙДІНГУ

Всесвітня мережа Інтернет, є складним та багатofункціональним технічним засобом, який перетворився в масове соціальне явище. Виникають специфічні відносини між виробниками, споживачами та володільцями різноманітних ресурсів – серверів, сайтів, адрес електронної пошти, доменних імен тощо. Зміст цих відносин оформлюється договором надання послуг доступу в Інтернет (договором Інтернет-провайдингу). Договір Інтернет-провайдингу поки що мало досліджений з точки зору наукового визначення специфіки відносин, що виникають у зв'язку з його існуванням і практичним застосуванням. Останнє твердження стосується і правового статусу споживача (абонента) в договорі Інтернет-провайдингу.

Згідно з Законом України "Про телекомунікації" «абонентом є – споживач телекомунікаційних послуг, який отримує телекомунікаційні послуги на умовах договору, котрий передбачає підключення кінцевого обладнання, що перебуває в його власності або користуванні, до телекомунікаційної мережі». В свою чергу, споживачем виступає «юридична або фізична особа, яка потребує, замовляє та/або отримує телекомунікаційні послуги для власних потреб».

Таким чином, споживачем (абонентом) є фізична або юридична особа, яка безпосередньо користується послугами провайдера і оплачує їх у встановленому договором порядку. Абонентом може бути як окремих споживач, так і цілі підприємства, установи і т.п, що володіють власною локальною мережею (корпоративний абонент). Для підключення до мережі абонент повинен мати певні технічні можливості, а саме – обладнання, яке з'єднане з телекомунікаційною мережею з метою забезпечення доступу до певної конкретної послуги або послуг (кінцеве обладнання). Головною ознакою абонента (споживача) є отримання послуги, в нашому випадку з доступу до Інтернет, саме для власних потреб.

Остання риса не дивлячись на її стандартизовану форму, якою законодавець виключає можливість отримання прибутку від, так би мовити, посередницької діяльності з боку потенційного споживача, відіграє велике значення. Беззаперечним на сьогодні є факт, що не звертаючи увагу на бурхливий розвиток Інтернет-технологій в Україні, певна кількість бажаючих отримати доступ у всесвітню мережу не може зробити цього, навіть при наявності кінцевого обладнання. Це пов'язано, в першу чергу, з відсутністю рівноваги між попитом і пропозицією не на користь останньої (особливо в віддалених регіонах). Цим можуть скористатись деякі підприємливі споживачі Інтернету, які при наявності певних технічних знань, офіційно укладеного договору з оператором (провайдером) про надання доступу в Інтернет, пропонують іншим потенційним споживачам на підставі домовленості (зазвичай усної) надати доступ в Інтернет, звичайно, на умовах платності.

Таким чином, складається наступна ситуація - фактично послугу про надання доступу в Інтернет надає не провайдер, чи оператор, а споживач який уклав з ними договір Інтернет-провайдингу. Хоча з того моменту як цей споживач почне надавати у користування свою лінію іншим користувачам і отримувати за це прибуток, він, згідно закону перестає бути абонентом (споживачем), а точніше ним не являється. Тут постає цілий ряд проблем пов'язаних, в першу чергу, з захистом прав споживачів, порушуються і інтереси держави, так як особа фактично здійснює підприємницьку діяльність, не маючи на це відповідного дозволу, не сплачує податки і, взагалі, до неї неможна застосувати санкції передбаченні законодавством про телекомунікації. Вихід з цього положення лише один, чекати поки відбудеться насичення ринку Інтернет-комунікацій.

На практиці зустрічаються і інші визначення сторони в договорі Інтернет-провайдингу, саме з боку споживача. Наприклад, ряд Інтернет-провайдерів вживають у своїх локальних документах та зразках договорів, поряд із поняттям абонент (споживач), таке формулювання як «користувач» або «клієнт». Під останнім пропонується розуміти – «суб'єкта господарювання або фізичну особу, які виявили бажання вступити в договірні відносини з підприємством (Інтернет-провайдером), згідно правил, якими передбачається підключення до телекомунікаційної мережі кінцевого обладнання клієнта, що перебуває в його власності або користуванні, та надання послуг і додаткових сервісів». Більше того ці поняття переважно характерні для розгляду з позиції економічних відносин, а не правових і

вживаються як правило в міжнародних актах. Таке положення речей потребує нормативного врегулювання.

Як і випадку з провайдером (оператором) Інтернету, «Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг» не відзначаються послідовністю в питанні визначення споживача телекомунікаційних послуг, саме щодо надання послуг доступу в Інтернет (хоча і наводиться визначення «послуги з доступу до Інтернет»). Знову ж таки, один з проектів Правил, на відмінну від діючих, містив поняття «споживача послуги доступу до Інтернет». Ним могла бути «юридична або фізична особа, яка потребує, замовляє та/або отримує послугу доступу до Інтернет».

Узагальнюючи сказане, слід зазначити, що не дивлячись на суттєві зрушення в законодавчій діяльності щодо правового регулювання сфери телекомунікацій в Україні, сьогодні багато питань залишилися не вирішеними, а інші навіть після прийняття Закону України "Про телекомунікації" не мають чіткої відповіді. Останнє в певній мірі стосується правового статусу споживача (абонента) в договорі Інтернет-провайдингу.

*Зінич Любомир Васильович,
Аспірант кафедри цивільного права
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет ім. Василя Стефаника»*

Ліцензійний договір як форма реалізації права на використання винаходу

Питання про реалізацію прав, у тому числі прав інтелектуальної власності, завжди були актуальними для юридичної науки. З огляду на те, що Україні необхідна модернізація виробництва, проблема реалізації права на використання винаходу викликає науковий інтерес.

На сьогодні найбільш ефективним та дієвим засобом реалізації прав, як власника патенту, так і осіб, які бажають використовувати винахід є цивільно-правовий договір. Адже, саме договір надає свободу сторонам, за їх узгодженою волею, визначати модель поведінки. Серед договорів передбачених цивільним законодавством важливе значення для реалізації прав має ліцензійний договір, який з однієї сторони є підставою виникнення відповідних правовідносин, а з іншої сторони виступає в якості засобу регулювання відносин між власником патенту та третіми особами.

Безперечно, що для реалізації будь-якого права необхідною умовою є законодавче закріплення такого права. Як відомо, патент надає його власнику виключне право використовувати винахід (корисну модель) за своїм розсудом, якщо таке використання не порушує прав інших власників патентів (ст. 28 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»).

Поряд з цим, правовою передумовою для укладення ліцензійного договору є норма ст. 464 Цивільного кодексу України та ст. 28 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», які визначають, що одним із майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок є виключне право дозволяти використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка (видавати ліцензії). Використання винаходу без дозволу власника патенту вважається порушення прав. Слід зазначити, що абсолютні права власника патенту можуть обмежуватися передбаченими у законодавстві винятками. Проте, навіть такі випадки використання винаходів, як обов'язкова та примусова ліцензія, на думку В.С. Дмитришина є різновидом ліцензій на використання права інтелектуальної власності.

Сьогодні ліцензійний договір є однією із найпоширеніших договірних конструкцій на використання об'єктів інтелектуальної власності. Законодавства більшості країн світу (США, Японії, Франції, Німеччини) закріпили ліцензійний договір, а світова практика накопичила значний досвід його застосування. Крім того, законодавство України пріоритетне значення надає ліцензійному договору перед іншими правовими формами використання винаходів. Відповідно до ст.28 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» примусове відчуження прав на винаходи і корисні моделі можливе «у разі відмови власника прав від укладення ліцензійного договору».

Слід мати на увазі, що ліцензійний договір є одним з можливих видів реалізації досліджуваного права. Так, наприклад особа може реалізувати право на використання винаходу і в договорі на створення та використання об'єктів інтелектуальної власності та договорі комерційної концесії. Проте поширеність ліцензійного договору пояснюється, тим що з його допомогою можна отримати у використання як всі правомочності, так і їх частину, передбачити спосіб використання, обмежити територію та строк. Досліджувана форма переходу майнових прав захищає інтереси праволодильця, і того до кого, дане право переходить.

Звичайно, у випадку укладення ліцензійного договору абсолютне правовідношення перетворюється у відносне, відповідно до якого особа має право вимагати виконання обов'язку не у